

Szomszédoló

A PROJEKT BEMUTATÁSA

„A helyi identitás és kohézió erősítése Sásd térségében” című projekt 6 település és a Baranya Megyei Önkormányzat által létrehozott konzorcium keretében valósul meg. A településeket a Baranya Megyei Önkormányzat kereste meg a pályázati lehetőséggel, és támogatta a pályázat elkészítésének folyamatát is. A pályázaton való részvétel elsődleges célja az volt, hogy erősödjön a helyi társadalom, javuljanak a települések lehetőségei, együttműködések alakuljanak ki a falvak között, hosszú távon ezáltal növekedhet a térség lakosságmegtartó ereje, és gazdasági lehetőségei is bővíthetnek. A projektben résztvevő települések: Varga, Felsőegerszeg, Mindszentgodisa, Baranyaajenő, Gödre, Szágy. A projekt a 6 település egész lakosságának (összesen 2436 fő) szól.

A falvak szomszéd települések, autóval könnyen megközelíthetők, és két közös önkormányzati hivatalhoz tartoznak (Sásdi és Mindszentgodisai Önkormányzati Hivatal). A településeken az önkormányzat végez elsősorban közösségfejlesztő tevékenységet, de a helyi civil szervezeteknek, független polgároknak, szakértőknek is komoly szerep jut egy-egy rendezvény kapcsán. Ezáltal is erősödik a helyi civil társadalom, illetve a lakosok közötti kapcsolat.

A projekt elsődleges célkitűzése az összetartás erősítése, a szolgáltatások és a helyi közösségek fejlesztése. Sásd és környéke a gazdasági központoktól távolabb eső vidéki terület. A szűkösebb gazdasági lehetőségek okán jelentős az elvándorlás, ezzel párhuzamosan gyengülnek a hagyományos közösségek, ez viszont visszahat a gazdasági közeg, a szolgáltatások és az intézmények lehetőségeire. A helyiek elköltözésével felbomlanak a hagyományos közösségek, csökken az aktivitás, nehezen alakulnak ki új közösségek.

Kulcskérdés tehát a települések szempontjából, hogy kialakuljon egy aktív helyi közösség, erősödjön a helyi identitás, és lehetőség nyíljon arra, hogy az itt élők kikapcsolódjanak, és jobban megismerjék egymást. Ennek keretében helyi identitást erősítő közösségfejlesztési folyamatok, illetve közösségi részvételre épülő szabadidős, bűnmegelőzési, közbiztonsági és közlekedésbiztonsági programok valósulnak meg.

A tevékenységek megvalósítói: elsődlegesen a Baranya Megyei Önkormányzat és a falvak önkormányzatai, másodszorban együttműködésben a helyi civil szervezetek, szakértők és a lakosság, az önkéntes segítők.

A programok eredményeként fejlődik a közösség, a lakosság felelősségtudata.

A falvak közötti együttműködéseknek és a programoknak köszönhetően jobban megismerik egymást az itt élők. Erősödik az önkéntesség, és a közös érdeklődési körök jól szolgálják az emberek közötti összetartást, egymás támogatását.

A projekt a tervek szerint 2021. szeptember végéig tart, de annak eredményei jóval hosszabb időtávra szólnak. Fontos, hogy a programokon kialakult barátságok, a falvak közötti kapcsolat megerősödjön annyira, hogy egymást támogató közösség alakuljon ki.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TOP-5.3.1-16-BA2-2017-00002

„A helyi identitás és kohézió
erősítése Sásd térségében”

A programok, tevékenységek bemutatása

• Szomszédünnepek

A lakosság megszólításának és bevonásának egyik fontos módszere a Szomszédünnep. A programnak kettős célja van: egyrészt a helyi identitás szempontjából kiemelt feladat annak megfogalmazása, ki is vagyok én? Az egyes falvak, közösségek hagyományaira, történeteire és emlékeire építve lehet megfogalmazni, mitől is mondhatja valaki magát a település lakosának, hogyan kötődik a faluhoz, a közösséghez, szomszédaihoz. A program a települések számára helytörténeti szempontból is egyedülálló lehetőséget rejt az anekdoták felevenítése, a tárgyi emlékek, fényképek összegyűjtése révén.

A programsorozat másik célja a "másik" megismerése: az egymás közötti bizalom kiépítése, párbeszéd indítása a falvak lakosai között. A Szomszédünnepek során a falvak lakói egymáshoz látogatnak, játékos és szórakoztató programokon vesznek részt, ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy jobban megismerjék egymást. Sokszor egy-egy ilyen alkalmon való találkozás során derült ki, hogy régen látott ismerősök, távoli rokonok élnek egymáshoz közel, akiknek ez a program nyújtott találkozási lehetőséget.

A rendezvényeken egy közösségi térképen egy színes tű segítségével lehetett jelezni, hogy ki honnan érkezett. Ezáltal láthatóvá váltak a lakosok, falvak közötti kapcsolatok.

Fontos cél volt, hogy a Szomszédünnep ne csupán egy találkozási lehetőség, hanem valóban ünnep legyen mindenki számára. Ezért különböző zenei együttesek (Vígásgtevők, Roxínház, Rigó János) és táncos műsorok (Khelipeske Rom, Royal Team) szórakoztatták a megjelenteket. Igyekeztünk a fiatalabbakat és gyerekeket is megszólítani Roli bohóccal, illetve a Holló együttes Vásárfia című előadásával. Minden alkalommal helyi, gasztronómiai fogásokkal gazdagítottuk a programot - pincepörköllettel, kaláccsal, gánicával, kakaspörköllettel kínáltuk a résztvevőket.

Megvalósult Szomszédünnepek:

Szágy: 2019. 06. 29., Baranyajenő: 2019. 08. 10.; Felsőegerszeg, 2019. 09. 07.; Gödre, 2019. augusztus 18.; Varga, 2019. július 27.

• Hagyományőrző rendezvények

Egy település életében kiemelt jelentőséggel bírnak a hagyományok és a hagyományőrző rendezvények. Ezek az alkalmak egyfelől szórakozási lehetőséget biztosítanak a lakosok számára, másfelől pedig erősítik a helyhez és a csoporthoz kötődést, és időről-időre átélhetik a közösséghez tartozás élményét a résztvevők. A lakosság bevonásával és aktivizálásával az ünnepi hagyomá-

nyok összegyűjtése is célja a projektnek, amit kiegészít a jeles napokhoz kötődő események újbóli megszervezése. Ennek köszönhetően az adott helységekre jellemző hagyományok felerősödnek, illetve fokozódik a helyiek kötődése az adott településhez, csoporthoz. A rendezvények lehetőséget adnak az eltérő egyének, illetve generációk közötti párbeszéd, együttműködés kialakulására is.

Kimondottan hagyományőrző jellegű rendezvény volt Gödrében a „Disznóságok” bemutatója 2019. február 23-án. A Sporttelepen zajló program a hagyományos vidéki disznóvágások hangulatát elevenítette fel, amit finom falatok, ízletes borok fűszereztek. A program a falu lakóinak kérésére valósult meg, hogy azok is bemutathassák tudásukat, akik a párhuzamosan zajló Töpor-tyúfesztiválon nem kívántak versenyezni, de szívesen bemutatták házi készítményeiket.

• Tanulókörök

A tanulókör olyan önszerveződő kiscsoport, ahol a résztvevők rendszeresen összejönnek, találkoznak, hogy tanuljanak egymástól, vitázzanak egy-egy témáról, vagy fejlesztő-kulturális tevékenységekben vehessenek részt. Az önképző körök munkája a tagok tapasztalatára épül, egyfajta gyakorlati és tapasztalati úton történő tudásátadás valósul meg. A falvak lakói megoszthatják egymással kipróbált receptjeiket, barkács fortélyait, kerti praktikáikat, számológépes ismereteiket, illetve bármilyen olyan tudást, amellyel segíthetik egymás mindennapi boldogulását. Így nem csak a lakosok közötti összetartás erősödik, de a jó hangulatú eseményeken a helységekhez kapcsolódó hírek, információk, események megbeszélésére is lehetőség nyílik.

A projekt keretében eddig négy Tanulókört szerveztek. Az első alkalom 2018. november 12-én, Mindszentgodisán zajlott, ahol a Márton napi szokásokat, hagyományokat elevenítették fel a résztvevők. Egy ismeretterjesztő előadás után alkalomhoz illő, libás dekorációk készültek a szülők, gyerekek, pedagógusok részvételével. A jó hangulatú délutánt sötétedés után lámpás felvonulás zárta.

A karácsony minden évben fontos a családok és a települések életében is. Ennek fényében zajlott egy karácsonyváró kreatív műhely 2018. december 17-én, Vargán. A meghitt délutáni foglalkozás egy szép előadással indult a karácsonyi hagyományokról, az ünnep keresztény és világi sajátosságairól. Ezek után karácsonyi díszek, ajándékok készültek kézműves technikával. A délután folyamán a karácsonyi hangulatot a háttérben szóló zene biztosította.

Egy évvel később, 2019. december 5-én Gödrében zajlott adventi-karácsonyi készülődés, ahol szintén jó hangulatban telt a program. Az advent, a karácsonyvárás időszakának hagyományairól szóló előadás után díszek, dekorációk készültek különböző anyagokból.

2019. április 17-én, szintén Gödrében zajlott a „Tündérkert műhely” a húsvét jegyében című tanulókör. A családi húsvéti készülődésbe bárki bekapcsolódhatott, és az óvodapedagógusok is aktívan részt vettek a programon. A húsvéti hagyományokról szóló előadást kézműves foglalkozás követte, ahol az ünnepkörhöz kapcsolódó dekorációkat készíthettek a résztvevők. A felnőttek és gyerekek együtt süthették meg a hagyományos húsvéti kalács modernizált változatát, a nyuszikalácsot. A programot játékos tojáskeresés zárta. Az elkészült kalácsokat jóízűen fogyasztották a résztvevők, és élményekkel gazdagodva távoztak.

• Lakossági fórumok

Nagyon fontos egy ekkora méretű projekt esetében, hogy a lakosság minél mélyrehatóbban megismerkedjen a projekt célkitűzéseivel és eredményeivel. Ennek érdekében lakossági fórumok sorozatán vehettek részt a helyiek. Elsődleges cél, hogy minden fontos, a helyieket érintő információ eljusson az emberekhez. A részvételi fórumon kiscsoportos munka keretében zajlik a falvakat

érintő kérdések, problémák feltárása, megtárgyalása és kiértékelése. Az emberek nem passzív hallgatóként vesznek részt, hanem lehetőséget kapnak véleményük kifejtésére is. A fórumokon való részvétel erősíti az állampolgári felelősség kialakulását és megélését, aktívabb közösséget, társadalmat segít elő. Lakossági fórumra a projekt keretében eddig 6 alkalommal került sor:

2018. 07. 17. Gödre; 2018. 08. 17. Baranyajenő; 2019. 01. 25. Varga; 2019. 04. 12. Felsőegerszeg; 2019. 11. 15. Mindszentgodisa; 2019. 12.10. Szágy.

• Közösségfejlesztő képzés

A közösségfejlesztés elsősorban települések, szomszéd-ságok közösségi kezdeményező- és cselekvőképes-ségének fejlesztését jelenti, amelyben kulcsszerepe van a közösségfejlesztőknek is: bátorító-ösztönző, informáló, kapcsolatszervező munkájuk segítheti, megerősítheti a meglévő közösségi erőforrásokat. Ennek érdekében a projekt lehetőséget biztosít egy közösségfejlesztő szakember képzésére, aki aktív motorja tud lenni a térség, a falvak közösségi életének.

A Közösségfejlesztők Egyesülete szervezésében 2019. október 1. – 2020. február 28. között 120 tanórás közösségfejlesztő képzés zajlott a pécsi Civil Közösségek Házában. A projekt keretében Gruber Marianna szakmai vezető vett részt a képzésben. Az előadások számos területet érintettek: az állampolgári és közösségi tapasztalatokat, a közösségfejlesztés hazai és külföldi gyakorlatait, a közösségfejlesztés folyamatát, közösségi munkamódokat, módszereket és technikákat.

A képzés keretében szakmai gyakorlaton is részt kellett venni, amelynek során a Retextil Alapítvány és a Szomszedság Akadémia (Pécs) közösségfejlesztő munkájába, illetve a közösségi tervezés folyamataiba (Szászvár) lehetett betekinteni. A képzés vizsgával zárult, amelyet Gruber Marianna 2020. február 27. napján sikeresen teljesített.

• Bünmegelőzési programok

A kisebb-nagyobb bűncselekmények sajnos ma már mindenhol jelen vannak. A közbiztonság javítása, az áldozattá, illetve elkövetővé válás megelőzése ezért kiemelt jelentőséggel bír minden településen. Egy kis faluban sokszor könnyebb elérni a lakosságot, ezáltal

szélesebb lehetőségei nyílnak a bűnmegelőzési programoknak. Ezek a rendezvények a lakosság minden korosztálya számára nyitottak, és fontos, hogy mindenkit elérjenek. Hiszen legalább annyira fontos egy egyedülálló idősebb asszonyt vagy férfit segíteni abban, hogy elkerülhesse, kivédhesse a betöréseket, vagy azt, hogy gazdasági visszaélések áldozatává váljon, mint az, hogy egy általános iskolás megtanuljon saját érdekeiért kiállni, és kivédeni az ellene irányuló, adott esetben erőszakos cselekedeteket (pl. kiközösítés, szóbeli vagy fizikai bántalmazás stb.).

A projektnek kiemelt feladata a 6 településen élők közbiztonságának javítása, a bűncselekmények számának aktív csökkentése. Különböző tevékenységek zajlanak a bűnmegelőzés terén: a projektnapok és a felvilágosító napok egy-egy napos programot jelentenek. A lakosság és a hatóságok közötti párbeszéd elősegítését lakossági fórumok szolgálják, ahol lehetőség adódik a legfontosabb információk átadására és a mindkét felet érintő kérdések megvitatására. Szülők és kisiskolások számára egészségtanulmányok, illetve önvédelmi kurzusok érhetők el. A programokat filmvetítések egészítik ki.

2020. július 16-19. között a szigetvári kempingben táborozhattak felső tagozatos gyerekek, ahol az őket érintő legfontosabb problémákkal és veszélyekkel ismerkedhettek foglalkozásokon, beszélgetéseken, szituációs játékokon keresztül. Elsősorban a fiatal korosztályt érintő függőségek, az internet és a drogok kerültek szóba. Ezek mellett a nyári veszélyek (viharok, vizes balesetek, háztartási balesetek stb.), a konfliktuskezelés, az iskolai és családon belüli bántalmazás és az elsősegély is téma volt. Esténként közös filmnézés, csocsó- és pingpongverseny biztosította a jó hangulatot. A tábor szórakoztató programok gazdagították: a gyerekek ellátogattak a Szigetvári Várba, kézműves foglalkozásokon (gyöngyfűzés, gipszöntés, bábkészítés) és játékos vetélkedőn vettek részt (íjászat, célba dobás, akadályfutás). A tábor egy kirándulás zárta, az utolsó este pedig táncbázisban szórakozhatták ki magukat a résztvevők.

2020. július végén két csoport számára önvédelmi képzésre került sor a Szigetvári Vigadóban. Az elméleti és gyakorlati elemeket is tartalmazó képzés során az önvédelem alapvető szabályait, a veszélyhelyzetek felismerését és a biztonságos esés alapjait sajátíthatták el a résztvevők.

2020. augusztus 11. és 27. között 5 alkalmas bűnmegelőzési klubban vehettek részt a gyerekek. A kétórás foglalkozások során az iskolásokat fenyegető veszélyek (online zaklatás, internetfüggőség, kábítószer), a konfliktusok hatékony kezelése, a környezeti értékek és a kulturális örökség védelme (Gödre és Godisa helyi értékei, híres szülőttei), illetve a rendőrség és a polgárőrség munkájának feldolgozása történt filmvetítések, előadások, beszélgetések és interaktív játékok formájában.

A bűnmegelőzési programelemnek köszönhetően egy tudatosabb, felelősségteljesebb generáció felnevelését

segíthetjük elő, és ennek következtében jelentősen javulhat a közbiztonság közép- és hosszabb távon.

• Közlekedésbiztonsági programok

A bűnmegelőzési programok mellett nagy jelentősége van a közlekedésbiztonság fejlesztésének is. Habár jellemzően a kisebb településeken, falvakon kisebb a forgalom, de a biztonságos és környezettudatos közlekedés szabályainak elsajátítása közösségi érdek. Néhány, a projektben érintett településen nem figyelmen kívül hagyható az átmenő forgalom (Baranyajenő és Gödre). A közlekedés létszükséglet szinte mindenki számára. Fontos olyan közlekedési formákat előnyben részesíteni, amelyek olcsók, helyben hatékonyak és kevésbé vagy nem ártalmasak a környezetünkre. A projekt ezért – elsősorban – a fiatalabb korosztály számára szervez kerékpározással kapcsolatos programokat, ahol a biztonságos kerékpáros közlekedés szabályait és gyakorlatát lehet elsajátítani. Helyi biciklitúrákon, játékos KRESZ-oktatáson és interaktív gyerekfoglalkozásokon lehet részt venni, de ezekre a járványhelyzet miatt jelenleg még nem került sor.

• Községi kiállítás

A helyi hagyományok feltárásának és megjelenítésének fontos eszközei a községi kiállítások. Ezek az események a falvak múltját, tárgyi, fényképes és elbeszélte emlékeit jelenítik meg. A kiállítások összeállításakor fontos szempont, hogy a helyi lakosok aktív bevonásával készüljenek ezek a kiállítások, amelyek megnyitója községi esemény, szórakoztató program és a községi emlékezet aktivizálásának formája is egyben. Kiállításokra minden településen két alkalommal kerül sor.

A kiállítások megnyitói ünnepséggé is funkcionáltak. Szinte minden alkalommal zenés előadás és közös étkezés zárta a programot. Az érdeklődők így meghallgathatták többek között a Vígágtevők, Tarnai Kiss László vagy a Vivát Bachus műsorát.

A gödrei kiállítás a szőlőművelés és borkészítés köré épült. A községben a szőlőtermesztésnek nagy hagyományai vannak, a falu kialakulásának, fellendülésének és sikerének az alapját a szőlő és a bor adta, amik így a helyi identitás meghatározó elemei. Magától értetődött, hogy ez legyen az első kiállítás témája, amelynek megnyitója 2019. szeptember 14-én zajlott az Ágoston Pincében.

Baranyajenő múltját képekben idézték fel a településen 2019. október 5-én. A kiállítás több szép és fontos történetet, emléket is előhívott a résztvevőkből.

Szinte ugyanezt mondhatjuk Felsőegerszeg kiállításáról is. A fényképek mellett a régmúlt vidéki életnek tipikus tárgyai (terítők, falvédők) is szerepeltek a kiállításban. A megnyitón kialakult nosztalgikus hangulatot Tarnai Kiss László zenés műsora koronázta meg.

A közösségi összefogás megerősítése

A hagyományok ápolása, a szomszéd települések kapcsolatának szorosabbá tétele volt az elsődleges elvárása Varga településnek a konzorciumi együttműködés kapcsán.

Régebben, az egymás szomszédságában álló kisebb települések lakói összejártak, közös programokat szerveztek, összetartottak. Ahogy fiatalodtak a települések és a világ változott, ezek a kapcsolatok is megszakadtak, az ott lakók is eltávolodtak egymástól. A helyi identitás és kohézió erősítése Sásd térségében elnevezésű projekt éppen ezt a szakadékot hivatott áthidalni.

– *Az volt a célunk, hogy felélesszük a régi kapcsolatokat és ápoljuk azokat oly módon, hogyha bármilyen program, rendezvény van a szomszéd településen, akkor menjünk át és beszélgezzünk az ott lakókkal. Ápoljuk a hagyományokat, főzési tippeket adjunk egymásnak, ez volt alapvetően a gondolat a csatlakozás mögött* – emelte ki Lukácsné Lembach Anita, Varga polgármestere.

A közösségépítést közös rendezvények megszervezésével indították. Vargán két „szomszédünnepet” is tudtak tartani a járvány kirobbanása előtt. Az egyiket 2018 júliusában, a másikat szinte pontosan egy évre rá. Egy kiállítást pedig már a Covid alatt, az enyhülés idején, 2020 októberében sikerült megtartani, ahová a régi darálótól kezdve a kancsókon, bögréken át mindent összegyűjtöttek, amihez egy szőlős-boros gazdanapot társítottak, ahol régi és új borokat lehetett megkóstolni. Mivel az év elején kezdődött virushelyzet miatt az emberek már eléggé bezárkóztak, házhoz vitték a szüreti mulatságot. Kis élőzenével, népi táncos ruhába öltözve járták végig a települést.

A rendezvényeknek az is célja volt, hogy nemcsak a szomszéd települések között, de a falun belül is egy igazi közösség alakuljon ki. Arra törekedtek, hogy a rendezvényeket összefogással szervezzék, hogy ne csak magán a rendezvényen vegyenek részt a lakók, hanem érezzék magukénak az egészet és segítsenek az előkészületben, valamint az utómunkálatokban is. A vállalt programok közül még egy kiállítással adósak, amit tavaly áprilisra terveztek, de a vírus miatt csúsztatták idén áprilisra, de lehet, hogy tovább kell halasztaniuk.

– *A tervezett program szerint a Sásdi Sándor emlékszobát mutatjuk be, amivel lehetséges, hogy nyárig várunk kell. Sokan nem ismerik, pedig nem csak írni jött ide, itt*

is lakott. A kiállítás alkalmával betekintést engedünk a könyveibe és szobájába. Megmutatjuk hol lakott, milyen környezetben élt. Meghagytunk mindent eredeti állapotában, ami az ő munkásságára emlékeztet – hangsúlyozta a polgármester.

(A település nevezetessége Sásdi Sándor (1898-1992) tornácos parasztházban berendezett emlékszobája. A tárgyak egy termékeny írói munkásság nyomait rejtik, melyek közül az 1929-es *Nyolc hold föld* című regény pazar faluismerete, a zsidóság háborús kálváriáját tükröző *Fehér kenyér* (1946) és a formai-tartalmi megújulást kereső kései alkotása, az 1973-as *Rigó sírja* emelkedik ki.)

A rendezvények beváltották a hozzájuk fűzött reményeket. Varga lakossága körülbelül 80 főre tehető, a rendezvényeken 400-500-an is voltak. A szomszéd településekről sokan átjártak, Gödrétől kezdve, Szágyon, Baranyajenőn, Felsőegerszegen át.

– *Olyan sokan voltak, hogy sikerült megtölteni azt a teret, ami sokszor üresen állt. Gyerekként sem emlékszem rá, hogy az a tér valaha megtelt volna emberrel, ott sokan egymással beszélgettek főzésről, hagyományokról stb. Nagyon jó élmény volt!* – emlékezett vissza a polgármester.

A kiemelt rendezvényeken túl vannak állandó kapcsolódást biztosító lehetőségek. A könyvtár – a járványhelyzet miatti zárva tartást leszámítva – heti 12 órában működik, ahol a fénymásolás, nyomtatás, internetezés, újságolvasás, rejtvényfejtés mellett különböző kulturális programok megtartására is van lehetőség, mint nőnap, gyermeknap, mikulás napi ünnepség, a halloween-i gyertyagyújtás, vagy a karácsonyfa-állítás és díszítés, illetve a farsangolás.

Hatékonyabb együttműködés a települések között

A falvak közötti megerősödött kapcsolat, a programokon kialakult barátságok, egy támogató közösség az, amire Szágy számít a konzorciumi szerződés eredményeként.

Habár szomszéd településekről van szó, mégsem alakult ki szoros kapcsolat a községek között. Ezen kíván változtatni „A helyi identitás és kohézió erősítése Sásd térségében” elnevezésű projekt, amely hat települést fog össze, köztük Szágy községet. Laczó Sándor polgármester kiemelte, hogy a projekt segítségével jobb a településvezetők együttműködése és kapcsolata, valamint a települések jobban megismerhették a szomszéd falvakat a programokon keresztül.

– *Annak ellenére, hogy a szervezésbe nehéz bevonni a lakosságot, a rendezvényeken annál nagyobb számban jelennek meg. A falunapi rendezvényre sokan jönnek, de hasonlóan sikeres volt a Szomszédünnepünk is. Volt olyan település, amelyikkel eddig nem igazán volt szoros a kapcsolatunk, a pályázatnak köszönhetően viszont ez megváltozott. Szívesen jöttek a mi rendezvényeinkre és a mi lakosaink is örömmel vettek részt a saját programjaikon* – fejezte ki örömét a polgármester.

Hasonlóan látogatottak a község önálló eseményei is, mint a farsangi bál, a Mikulás és a karácsonyi ünnepség, amelyeket a két nemzetiségi (német, roma) kisebbséggel közösen tartanak. A tavalyi évben azonban nem minden eseményt tudtak megszervezni a koronavírus járvány miatt: a közös Mikulás ünnepség helyett házhoz ment a Télapó. De nem csak a vírus állította nagy kihívások elé a falut.

– *A Falvak csatája vetélkedő komoly próbatétel elé állított bennünket* – meséli Laczó Sándor. *Nehéz volt találni 4-5 olyan embert, aki merte vállalni nyilvánosan a szereplést, valamint összeszedni, felkészülni a szomszéd települések történetéből. A verseny végül jól sikerült, meg lett vendégelve mindegyik csapat, kötetlenül lehetett beszélgetni, ami közelebb hozta egymáshoz az embereket.*

Az együtt töltött idő, a tapasztalatok cseréje építi igazán a közösséget, ami nem csupán a szomszéd települések közeledésén, de a szágyi lakosok megváltozott hozzáállásán is nyomon követhető. Egyre szívesebben folynak bele ugyanis a település életébe: csinosítják, szépítgetik, virágosítják azt.

– *Elhatározásukban a településen működő egyesület is segíti a szágyiakat, amely a virágosítás mellett a településfejlesztésből, közterület-karbantartásból is kiveszi a részét* – hangsúlyozza Szágy polgármestere. *A településen működő könyvtár is mindenben az ottlakók kényelmét szolgálja, ami most a járvány-helyzet miatt ugyan zárva tart, de más esetben heti három alkalommal várja az internetezni, olvasni, informálódni vágyókat. Az önkormányzat is folyamatosan pályázik szociális programok megvalósítására, és a kisebbségekkel szoros együttműködésben is szerveznek kiállításokat, kirándulásokat. A falugondnoki szolgálatuk leginkább az időseket segíti: orvoshoz, piacra szállítják őket, intézik a bevásárlást.*

Szágy a támogatások mellett a bűnmegelőzési programokból, illetve a tudatos közlekedést támogató események szervezéséből is kiveszi a részét. Az ehhez kapcsolódó tanácsadást, felvilágosítást a falunap keretében és a gyereknapra időztetik. Bízunk abban, hogy a vírus-helyzet kedvező alakulásával a többi programmal együtt ezeket az eseményeket is meg tudják tartani.

A legfontosabb: az egymásra szánt idő

A közösségépítés, az egymással való beszélgetés, a jó kapcsolatok kialakítása a célja Baranyajenőnek a konzorciumi együttműködés kapcsán.

Kulcskérdés a települések szempontjából, hogy „A helyi identitás és kohézió erősítése Sásd térségében” elnevezésű projekt hozzájáruljon egy aktívabb helyi közösség kialakulásához, támogassa a helyi identitás megélésének különböző formáit, és lehetőséget nyújtson arra, hogy az itt élők kikapcsolódjanak. Ezt erősíti meg Balogh Csaba, Baranyajenő polgármestere is, aki rámutatott arra, hogy egy cél mentén, egymást segítve kell, hogy haladjon a hat falu, nem egymás ellenében.

Eme cél elérésére kiváló alkalmat tudtak és tudnak biztosítani a közös rendezvények, amelyekből kettő valósult meg eddig a faluban.

– Egy szomszédünnepet és egy kiállítást sikerült eddig megtartanunk. A 2019-es augusztusi szomszédünnepen vendégül láttuk a projektben résztvevő falvakat. Készítettünk kitűzőtáblákat, amelyeken nyomon lehetett követni, hogy mely településről érkeztek a vendégek. Mivel kis, mondhatni szomszéd falvakról van szó, ezért nagyjából mindenki ismer mindenkit. A rendezvény célja voltaképp az volt, hogy nyugodt körülményeket teremtsen lehessen egymással beszélgetni, a játékos programokon szórakozni, és természetesen jókat enni, inni együtt. A kiállítást pedig régi képekből, a faluról készült korábbi felvételekből állítottuk össze 2019 októberében – hangsúlyozta a polgármester.

A rendezvények nagy sikert arattak, noha nehéz motiválni az embereket. Vannak, akiket nem lehet kimotozni otthonról, bármilyen programról is van szó, de többen vannak azok, akik új lehetőséget látnak ebben a kezdeményezésben. A megvalósult események alkalmával közelebb kerültek egymáshoz a szomszédos települések lakói. Kis közösségekről van szó, akik nagyjából ismerik egymást, már csak azért is, mert több esetben a szomszéd falvakba járnak át dolgozni, a gyerekek pedig iskolába, óvodába. Ezek a rendezvények viszont alkalmat adnak arra, hogy a hétköznapi rohanásban egy kicsit lecsendesedjenek, alkalom nyílik nyugodt környe-

zetben történő beszélgetésekre. A lényeg az az idő, amit egymásra fordíthatnak – mutat rá Balogh Csaba.

Az egymásra szánt időt pedig a további rendezvények biztosítják, amint a járvány-helyzet engedi, ugyanis több programot el kellett halasztani, de a falubeliek már nagyon várják, hogy újra legyenek közös találkozások. Ilyen lesz az újabb szomszédünnep, és a projekt keretében megvalósult agyagos képzés termékeiből: edényekből, használati tárgyakból nyíló kiállítás.

A tervek között szerepel még az ún. „Falvak csatája” vetélkedő- sorozat újbóli megrendezése.

– Ezt úgy kell elképzelni – taglalja Balogh Csaba –, hogy a hat települést hat csapat képviseli, és kérdéseket teszünk fel a falvakról, községekről. Aki a legjobban felkészült a saját településéből és a szomszédos falvakból, vagyis aki a legtöbb helyes választ adja egy pártatlan játékvezető előtt, az nyeri a kupát, és egyúttal a következő évi vetélkedő rendezési jogát is.

Amíg a járványhelyzet nem teszi lehetővé ezen programok megtartását, nem maradnak kultúra nélkül a baranyajenőiek. A könyvtár, ha online formában is, de működött, amíg lehetett. Ez azt jelentette, hogy felhívták a könyvtárost, hogy milyen könyvet szeretnének, a könyvtáros pedig a megbeszélte időpontban kihozta a könyvet, elkerülve a csoportosulást. A gyerekek szabadterén focizhatnak, lehet sportolni, a napközi is szigorú szabályok mellett biztosított. A most legaktuálisabb esemény, az a március 15-ei ünnepség volt.

– Pár évvel ezelőtt volt egy felhívás a kormány részéről, hogy azokban a falvakban, községekben, ahol van a szabadságharcban résztvevőkről utca elnevezve, mint Petőfi, Kossuth stb., ott március 15-én pontban délután három órakor tartsanak egy megemlékezést. Azóta ezt tartjuk is, most online formában. Szokott lenni falunap, Szent Mihály napi tűzgyújtás. Ilyenkor le szoktunk menni a foci pályára, rakunk egy nagy máglyát, azt meggyújtjuk közös beszélgetés, zsíros kenyér mellett – nosztalgiazott a polgármester.

Tovább szeretnének lépni az eddigiekhez képest a közösségépítésben. Az egy falunap eléggé bekorlátozta a falvak szórakozási, kulturális lehetőségeit. Ezt szeretnének Baranyajenőn kibővíteni, és a projekt által már most több kapu nyílt meg.

Mi várható még?

A projekt zárása az újság megjelenése időpontjában még 2021. szeptember 30. Azonban a járványügyi korlátozások, illetve a COVID-19 vírus okozta helyzet mindannyiunk életét felülírja, így sajnos jelen pillanatban nem lehet megmondani, hogy mikor és milyen tevékenységek zajlanak idén még a projekt keretein belül.

Rendezvényeken még több alkalommal találkozhatunk. Baranyajenőn egy Szomszédünnep és egy kiállítás alkalmával ünnepelhetünk. Felsőegerszegen két tanulókör, Gödrében pedig egy Szomszédünnep, egy kiállítás és két tanulókör várja, hogy lebonyolítsuk. Mindszentgondisán két Szomszédünnep és egy kiállítás mellett két tanulókörön is részt vehetnek majd a lakosok, Szágyon

pedig egy Szomszédünnepre, egy kiállításra és három tanulókörre nyílik még lehetőség. Vargán egy kiállítás, egy tanulókör, egy lakossági részvételi fórum várja még a lakosokat. A fiatalabbakat a bűnmegelőzés és közbiztonság javítását segítő programok, valamint a közlekedésbiztonsági program eseményei várják. Két alkalommal tanulmányutat is szervezünk.

De nem csak rendezvények vannak még hátra. A települések múltját, múltbéli közösségi tevékenységeinek a feltárását és dokumentálását 4 szakmai segítő végzi folyamatosan. Az ő munkájuk eredménye lesz egy kiadvány, amely a helyi értékeket, hagyományokat tárgyalja és örzi meg az utókor számára. A projekt zárásakor pedig egy következő újságban számolunk be a projekt eredményeiről, a hátralévő rendezvényekről, tapasztalatokról.

Kapcsolat:

Varga Község Önkormányzata

7370 Varga, Fő u. 32.